

प्रथमपत्रम्

व्याकरणम्

समयः घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्काः 100

“क” भागः

(लघुसिद्धान्तकौमुदी)

अ. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(15×2=30)

1. अकर्मकधातुभ्यः लकाराः कस्मिन्नर्थे भवन्ति ?
2. कति लादेशाः सन्ति ?
3. ‘भवामि’ इत्यत्र दीर्घः केन सूत्रेण भवति ?
4. भुवो वुगागमः कस्मिन् लकारे भवति ?

अथवा

लोट् लकारः कस्मिन्नर्थे भवति ?

5. “णलुत्तमो वा” इति सूत्रस्य कोऽर्थः ?
6. “उरत्” सूत्रेण किं भवति ?

अथवा

एध् धातोर्लोटि उत्तमैकवचने किं रूपम् ?

7. हन्-धातुः कस्मिन्नर्थेऽस्ति ?
8. “श्लौ” सूत्रेण किं भवति ?

9. दीव्यति इत्यत्र दीर्घः केन सूत्रेण भवति ?
10. चूर्-धातोः लुङि प्रथमपुरुषैकवचने किं रूपम् ?
11. "केलिमर् उपसंख्यानम्" इत्यस्य उदाहरणं किम् ?
12. सत्यापपाश. . . . इति सूत्रं पूरयत ।

अथवा

कार्यम् इत्यत्र कः प्रत्ययः ?

13. गृहम् इत्यत्र कः प्रत्ययः ?
14. प्रियंवदः इत्यत्र कः प्रत्ययः ?

अथवा

निष्ठासंज्ञा कस्य भवति ?

15. पच्-धातोः क्तप्रत्यये किं रूपम् ?

ब. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।

(5×6=30)

16. भविता, भव, इति पदयोः सिद्धिः कार्या ।
17. एधस्व, हन्ति इति पदयोः सिद्धिः कार्या ।

अथवा

दीव्यति, दिदेव इति पदयोः सिद्धिः कार्या ।

18. करोति, गणयति इति रूपे साधयत ।

19. “आत्ममाने खश्च” “शुषः कः” इति सूत्रद्वयं व्याख्यात ।

अथवा

पिपूर्तः युयुधे इति रूपद्वयं साधयत ।

20. सनाद्यन्ता धातवः इति सूत्रं सोदाहरणं विवृणुत ।

अथवा

“अन्येभ्योऽपि दृश्यते” “सप्तम्यां जनेर्डः” इति सूत्रद्वयं
विवृणुत ।

स. प्रश्नः समाधेयः । (1×10=10)

21. ग्रहिज्या. इति सूत्रं प्रपूर्य्य सोदाहरणं विवृणुत ।

अथवा

कृत्यप्रत्ययान् सोदाहरणं विवृणुत ।

“लः कर्मणि च भावे चाकर्मकेभ्यः” इति सूत्रार्थेन सह
अकर्मकसकर्मकधातुविवेचनं सोदाहरणं कुरुत ।

“ख” भागः

(रचनानुवादौ)

अ. 1. एकं विषयमाश्रित्य अनुच्छेदं लिखत । (1×10=10)

संस्थावर्णनम्

अथवा

विद्यामहिमा

आ. पञ्चहिन्दीवाक्यानां संस्कृतभाषयानुवादः कार्यः ।

(5×2=10)

2. तुम कहाँ से आ रहे हो ।
3. राम गाँव से आता है ।
4. हम सब भोजन करने जा रहे हैं ।
5. वे दोनों मित्र हैं ।
6. शीला भोजन पकाती है ।
7. सुनील व्याकरण पढ़ता है ।
8. मैं पुस्तक लिखता हूँ ।

इ. पञ्चसंस्कृतवाक्यानां हिन्दीभाषया / आंग्लभाषया वा
अनुवादः कार्यः ।

(5×2=10)

9. विद्याविहीनः पशुः ।
10. यतो धर्मस्ततो जयः ।
11. श्रीकाशीविश्वनाथो विजयतेतराम् ।
12. गीता सुगीता कर्तव्या ।
13. काव्यशास्त्रविनोदेन कालो गच्छति धीमताम् ।
14. वन्दे वाल्मीकिकोकिलम् ।
15. नद्यः जलं न पिबन्ति ।